

CZU 027.52(478-25):004=135.1

DE LA HOMO ANALOGICUS LA HOMO DIGITALIS

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef*

Într-o lume în continuă mișcare, ideea lui Heraclit că „totul curge, totul se schimbă” rezumă atât o perspectivă antică asupra Universului, cât și o realitate (post)modernă și (post)umană, care se reflectă în toate domeniile vieții, inclusiv în modul în care sunt organizate și funcționează bibliotecile.

În spiritul unei schimbări de paradigmă spirituală și tehnologică la scara globală, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a adus, în anul 2024, în prim-planul activității sale accelerarea transformării digitale. Acest deziderat implică inevitabil o ajustare la noi instrumente tehnologice, dar și un proces de reorganizare și reinnoire a rolului BM în comunitatea chișinăuiană. Și asta pentru că tehnologiile emergente, precum inteligența artificială și infrastructura digitală avansată, pe de o parte, facilitează accesul la informație și, pe de altă parte, schimbă fundamental experiența utilizatorilor, făcând-o mai interactivă și personalizată. Încorporarea noilor tehnologii în serviciile de bibliotecă, ca răspuns la cerințele utilizatorilor moderni, devine astfel o condiție esențială pentru relevanța și reziliența instituțională în contextul prezentului.

Schimbarea (sau transformarea, metamorfozarea, mutația, evoluția, dezvoltarea) este o trăsătură immanentă existenței umane și a fenomenelor naturale. În acest sens, reformarea digitală a instituțiilor infodocumentare poate fi văzută ca o mișcare etapizată dintr-o stare de continuitate a unor tradiții din domeniu către una de inovație continuă, ca o tranziție ce presupune reevaluarea structurilor existente, implementarea unor noi tehnologii, adaptarea angajaților la noile realități electronice, reconfigurarea relațiilor dintre bibliotecari și utilizatori.

Caracterul inevitabil al acestei reformatări poate fi privit ca o consecință a reconfigurării realității în urma revoluției digitale din ultimele decenii. Augmentarea conștiinței și cotidianului uman prin conectare (permanentă) la gadgeturi și sursele de comunicare și informare, a dus la fluidizarea noțiunilor de timp și spațiu, care și-au pierdut din linearitatea sau stabilitatea de altă dată. Legăturile hipertextuale ale realității virtuale cu intimitatea umană devin din ce în ce mai strânse și chiar mai căutate decât conexiunile cu cele ale realității materiale. Despre excese și perspective, beneficii și dezavantaje, dar și despre căutarea unui mijloc de aur în acest proces, se discută și se va discuta încă mult timp de aici încolo.

Una dintre cele mai recente încercări de a analiza succesiunea etapelor istorice care au marcat evoluția omului de la *Homo analogicus* la *Homo digitalis* poate fi găsită în paginile cărții *The Game: Jocul civilizației digitale* (2018), semnate de Alessandro Baricco. Prozatorul și eseistul italian remarcă faptul că schimbarea radicală pe care o vedem în prezent nu este doar o consecință a progresului tehnologic, ci și o manifestare a naturii ludice a omului. Ideea aceasta, deloc surprinzătoare, este esențială în înțelegerea felului în care transformarea digitală poate fi percepută și implementată în biblioteci. La fel cum Baricco sugerează că revoluția numerică a fost posibilă datorită capacității de a preschimba tehnologia într-un joc sau, cel puțin, într-un instrument care seamănă cu o jucărie, transformarea computerizată și robotizată a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, de exemplu, trebuie să fie privită prin prisma creării unor experiențe care nu doar că sunt utile, dar și plăcute și accesibile. Iată de ce implementarea noilor tehnologii în bibliotecă nu se rezumă doar la digitizarea resurselor, diversificarea mijloacelor de informare, ci și la modificarea felului în care utilizatorii interacționează cu aceste resurse și mijloace, făcându-le mai atractive și mai ușor de accesat. Baricco notează, de asemenea, că „insurecția digitală” a dus la simplificarea experienței umane, eliminând efortul și configurând interacțiunile cu lumea virtuală ca un „gest rotund, frumos și confortabil”. Transformarea digitală a entităților infodocumentare poate, de asemenea, să reflecte această nouă abordare a Lumii Webului, unde adevărul și faptele sunt reconfigurate prin prisma interacțiunii ludice (în cadrul, de exemplu, serviciilor STEAM și a atelierelor de robotică), iar plăcerea de a explora și învăța se asociază cu o minunată lume nouă a unei biblioteci active, inovative și interactive, care a parcurs un drum de la starea analogică la cea digitală.